No. 2128 — Zaterdag 18 October 1924. — 41ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Ontwerp-verordening

tot het strafbaar stellen van overtredingen van overeenkomsten betreffende huur van diensten en van werk.

In overweging genomen hebbende, dat het wenschelijk is straf te bedreigen tegen het niet nakomen van overeenkomsten betreffende huur van diensten en van werk:

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening.

Art. 1.

Hij, die de diensten van een ander voor een tijd of voor een bepaald werk huurt, wordt, indien hij zijn overeenkomst niet nakomt, gestraft met geldboete van ten hoogste vijfhonderd gulden.

Art. 2.

Hij, die zijn diensten voor een tijd of voor een bepaald werk verhuurt, wordt, indien hij zijn overeenkomst niet nakomt, gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste honderd gulden.

Art. 3.

Hij, die desbewust iemand, die zijn diensten voor een tijd aan een ander heeft verhuurd, te werk stelt in den tijd, dat hij bij dien andere arbeid moet verrichten, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijf gulden voor elken dag.

Art. 4.

Indien het feit gepleegd [illegible] een vereeniging [illegible] dan wordt degeen, die haar ter plaatse vertegenwoordigt, vervolgd.

Art. 5.

De feiten, bij deze verordening strafbaar gesteld worden beschouwd als overtredingen.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Aanleiding tot indiening van dit ontwerp heeft een verzoek van de *Curaçaosche Petroleum Maatschappij* om contractbreuk door ingevoerde *unskilled* arbeiders strafbaar te stellen gegeven.

Daar de maatschappij, door de groote uitbreiding harer fabrieks-installatie, niet op kan rekenen het aantal voor haar bedrijf noodige werklieden — dat aanmerkelijk grooter is dan dat der arbeiders, die zich bij haar om werk melden — van de Nederlandsche Antillen te betrekken, stelt zij zich voor in het tekort aan werklieden te voorzien door arbeiders uit het buitenland te laten komen en in loodsen op haar terrein te huisvesten. Zooals in het oog springt, gaat echter de uitvoering van een dergelijk plan met groote kosten gepaard. Zijn nu de aangeworven vreemde arbeiders slechts privaatrechtelijk aansprakelijk, dan is de risico, die geloopen wordt, zoo groot, dat van het voornemen niet veel terecht zal komen; immers werklieden bezitten als regel zoo weinig, dat verhaal van schadevergoeding op hen niet mogelijk is. Het zal hun in dit geval praktisch vrijstaan om naar gelang van hun luimen hun contract na te komen en het opgegeven werk te verrichten of niet.

Bij de overweging van het onderwerp deed de wenschelijkheid zich gevoelen om contractbreuk niet alleen van ingevoerde werklieden, doch ook van inheemsche arbeiders strafbaar te stellen. Het is immers sinds lang een behoefte, om de over het algemeen vrij wel insolvente werknemers door andere middelen tot hun plicht, waartegenover zij vrij wel onverschillig staan, tot nakoming van datgene, waartoe zij zich verbonden hebben, te brengen, dan langs den weg van schadevergoeding; immers, waar niets is verliest de keizer zijn recht.

Ook komt het dikwijls voor, dat een ambachtsman het maken van een zeker voorwerp op zich neemt, als regel zelfs voorschot krijgt, en wanneer hei er op aankomt, noch het voorwerp levert noch het geld terugbetaalt. De werkgever wordt het kind van de rekening, omdat er in den regel geen verhaal op den werkman is en deze niet strafrechtelijk aansprakelijk is. Daarom is ook huur van werk in het ontwerp be-[illegible]

In de Surinaamsche verordening van 29 November 1915 (G. B. No. 77), tot vaststelling van een Politieverordening, komen in de artikelen 24, 25, 29 t/m 31 voorbeelden voor van strafbedreiging tegen niet nakoming van arbeidsovereenkomsten.

Nabeschouwing.

Uit het bovenstaande blijkt, dat de *Cur. Petr. Mij.* een groote menigte van arbeiders voor de uitbreiding van haar bedrijf noodig heeft, en dat uit onze eigen kolonie slechts een onvoldoend aantal werklustigen zich aanmeldt.

Zoowel tengevolge van de staking een paar maanden geleden, als ook door de zware regens van de laatste maanden zijn de Arubianen, die op de *Isla* werkzaam waren, in grooten getale naar hun eiland teruggekeerd om hun land te beplanten, nu de vooruitzichten voor den oogst dit jaar bijzonder gunstig zijn.

Men kan het dien menschen niet kwalijk nemen, dat zij nu, op de eerste plaats bedacht zijn op voedselvoorziening voor het volgend jaar.

Doch van de anderen kant is het voor de C. P. M. een bittere teleurstelling geweest dat er zoo weinig op die menschen te rekenen valt, vooral nu er zooveel haast is bij dat werk der uitbreiding.

Wij moeten natuurlijk veronderstellen dat de C. P. M. wel pogingen zal aangewend hebben, om de Arubianen, desnoods tegen aanbieding van hooger loon, te behouden of weer hierheen te lokken. Maar misschien ook heeft zij hiervan afgezien, daar zulks op den duur toch weinig kans van slagen biedt, nu het vaststaat dat ook de *Lago Petroleum Co.* op Aruba haar zetel gaat vestigen en vrij wat gemakkelijker de arbeiders van dat eiland tot zich zal trekken.

De C. P. M. gaat dus vreemde werkkrachten invoeren. Van welke nationaliteit die zullen zijn, of het bewoners van Jamaica of een der andere West-Indische eilanden, dan wel koelies uit China, Japan of Java zullen zijn, is ons geheel onbekend. Doch dat de directie alvorens die kostbare maatregel tot een begin van uitvoering te brengen, wat meer houvast wil hebben, is alleszins begrijpelijk Zij moet op haar werklui kunnen rekenen, zoodat het niet kan gebeuren, dat zij op een onverwacht oogenblik er op eens tusschenuit trekken, het contract willekeurig verbreken en de Mij enorme schade berokkenen.

Dat is dus de aanleiding waarom dit ontwerp door den Gouverneur aan den Raad wordt voorgesteld.

* * *

Het is een [illegible] ten. Een terrein vol voetangels en klemmen.

Dat gevaar schuilt hem hierin.

Ofschoon de naam ervan nergens genoemd wordt, toont dit ontwerp een groote gelijkenis met de koelie-ordonnanties met hun *poenale sanctie* van onze Oost-Indië. En juist tegen die *poenale sanctie* wordt sinds jaren een hevige oppositie gevoerd. De strooming der openbare meening verzet zich hoe langer zoo meer tegen deze strafbepalingen.

Zoo is in den loop der jaren reeds het recht tot straffen wegens „verregaande luiheid" en „dienstweigering" ingetrokken, zoodat nu de *poenale sanctie* alleen nog maar omvat, strafbepalingen tegen elke willekeurige inbreuk op de werkovereenkomst. Als zoodanig worden van de zijde van den werkman beschouwd 1o. niet naleving van de verplichting om zich tijdig op de onderneming te bevinden, 2o. desertie, 3o. voorgezette weigering om den verplichten arbeid te verrichten.

Stelt men hiertegenover wat in art. 2 van bovenstaand ontwerp voor de arbeiders van de Isla wordt voorgesteld, dan ziet men terstond dat de redactie van dat art. 2 veel te vaag en te rekbaar is.

Doch dat is niet de groote moeielijkheid.

Want wat de tegenwoordige *poenale sanctie* in Oost Indië in bovengenoemde gevallen omvat, is niets meer dan een voorloopige concessie. Het *streven* is tot algeheele afschaffing. Dat blijkt [illegible] ontwerp door Mr. Blommenstein. In dien geest ontworpen in 1906, dat evenwel wegens het verzet der planters werd ingetrokken.

Dat blijkt 2o. ook hieruit, dat in de nieuwe koelie-ordonantie van 1915 (zie *Ind. Stsbl.* no 421) in art. 24 bepaald wordt, dat, *zoodra de omstandigheden, zulks ter beoordeeling van den Gouverneur-Generaal toelaten op een door Hem vast te stellen tijdstip buiten werking zullen treden.... alle of door Hem nader aan te duiden werkovereenkomsten.....*

Diezelfde intentie der Regeering blijkt nog ten 3o. uit een heel recent feit.

Als antwoord op de concessie-aanvraag van den Hertog van Mecklenburg voor de exploitatie van Noord en West-Nieuw Guinea gaf de Regeering, volgens een officieel communiqué aan de dagbladen verstrekt, de motieven aan voor de weigering dezer concessie o. a. op dezen grond, dat *„het evenmin wenschelijk is, de bevolking toe te laten tot werk-overeenkomsten, die poenaal gesanctioneerd zijn".*

* * *

Ofschoon het eigenlijk buiten de sfeer van dit artikel ligt, willen wij er hier terloops even op wijzen, dat in Oost-Indië niet alleen de *uitvoering* van deze arbeids-wetgeving, doch ook de *werving* van die koelies onder het *toezicht* en *controle* der regeering valt, zelfs bemoeit zij zich, om misbruiken enz. te voorkomen, met de *werving* van de Chineeze arbeiders *in China*, die voor plaatsen in Indië bestemd zijn. Nog iets. De *werving* van arbeiders in Indië *voor het buitenland* is in Nederl. Indië *verboden*. Alleen in bijzondere gevallen kan de Regeering hiervan dispensatie geven, zooals zij feitelijk doet voor de koelies, die naar Suriname gaan werken. Stel daar tegenover, hoe hier de werving van arbeiders onzer kolonie voor Cuba volkomen vrij gelaten werd met alle misbruiken en treurige gevolgen die er aan vastzaten.

Nog een andere opmerking zouden wij ons willen veroorloven. Ook de redactie van het eerste art. van het ontwerp is veel te vaag. Vooral de onbestemde uitdrukking: *„indien hij de overeenkomst niet nakomt,"* kan tot verwikkeling en tot velerlei uitleg aanleiding geven.

In Oost-Indië moeten dergelijke arbeidsovereenkomsten eerst door de Regeering onderzocht en goedgekeurd en in tegenwoordigheid van een Regeeringsambtenaar worden afgesloten.

Wij veronderstellen, dat die uit het buitenland aangevoerde werkkrachten ook bij het eindigen van het contract of ook bij ontijdig ontslag voor rekening der Mij. weer naar hun

HET REUZENLUCHTSCHIP „Z. R. III".

[illegible] kleine nieuwsberichten heeft de tele[illegible] deze week gebracht over de reis [illegible] de *Zeppelin Z. R. III*, die te Friedrichshafen, in Duitschland, voor rekening van de Amerikaansche Regeering gebouwd is.

Deze reis is Zaterdagmorgen der vorige week om 6,30 uur begonnen. In het geheel maken 31 personen aan bemanning en passagiers de reis mede.

De tocht ging van Friedrichshafen, in Duitschland, naar Belfort over heel Frankrijk, over Bordeaux en de golf van Biscaye, de Noordwesthoek van Spanje. Verder over de Azoren, den Atlantischen Oceaan, waarschijnlijk over Groenland naar Lakehurst (New Jersey) bij Philadelphia (Ver. Staten.)

De afstand van Friedrichshafen tot Bordeaux bedraagt 850 KM. en werd in ongeveer 8 uren afgelegd. Boven Frankrijk werd met een snelheid van 80 mijlen per uur gevlogen. De ballon vloog op zulke groote hoogte, dat hij van de aarde af niet kon worden opgemerkt, zoodat niemand hem daar gezien heeft. Alleen werd te Bordeaux aan het radio-station ten 3 uur in den middag een draadloos bericht van het luchtschip opgevangen. Zondag 12 Sept. vloog de Zeppelin ten 2,35 uur 's namiddags over Fayal (op het eiland Horta, één der Azoren) en ten 6,30 uur over het eiland Flores, het meest Westelijk eiland der Azoren. De geheele afstand over den Oceaan van Bordeaux tot New-York bedraagt ongeveer 6500 KM. die het luchtschip [illegible] leggen.

De voorwaarde door de Amerikaansche Regeering gesteld is, dat deze Zeppelin door de Duitsche fabrikanten te Lakehurst in Amerika moet afgeleverd worden, zoodat de geheele risico voor den overtocht blijft voor rekening van de fabrikanten te Friedrichshafen.

Voor dezen overtocht is het luchtschip verzekerd tegen ongelukken voor 7.200.000 gulden.

De lengte van het luchtschip bedraagt 200 Meter en de hoogte 31 M. Wil men eenige punten van vergelijking om van die lengte en hoogte zich beter een voorstelling te maken?

Voor zoover wij weten is er in onze haven nog geen enkel stoomschip van 200 M. lengte binnen gekomen. Onze *Koningin-Emmabrug* is 600 voet lang, dus zoowat 200 Meter.

En de hoogte van 31 M.? — Op Curaçao bestaat geen enkel huis van die hoogte.

Onze Marconi torens zijn 48 Meter hoog.

En ons fort Nassau bij den ingang van het Schottegat ligt op 68 Meter hoogte, zoodat deze Zeppelin, op het water drijvend in de haven, tot bijna halverwege van den berg van het fort Nassau zou reiken.

Terecht spreekt men dan ook van een reuzeschip!

[illegible] bevat 70.000 kubieke meter gas!

***

Een verslaggever van het *Handelsblad* geeft vanuit Friedrichshafen interessante bizonderheden over dit schip, dat aan de regeering van de Vereenigde Staten geleverd, doch eerst aangenomen zal worden, wanneer zij voor rekening van de *Luftschiffbau Zeppelin* veilig en wel te Lakehurst bij Philadelphia is aangeland.

Langzamerhand is er een wijziging gekomen in den vorm van de luchtgevaarten. Was de uiterlijke gedaante oorspronkelijk een cylinder met spitsen voor- en achtersteven, waarvan het laatste type in 1915 gebouwd werd, na dien werd dit gewijzigd in den z.g. druppelvorm, d. w. de voorsteven werd bolrond, terwijl het lichaam naar achteren in doorsnee kleiner werd en in een punt eindigde. Uitgebreide proeven hadden toch geleerd, dat door zulk een vischvorm te kiezen de lucht met den geringsten weerstand afvloeide.

De hoofdafmetingen van het schip zijn: lengte 200 M., hoogte 31 M., grootste doorsnee 27,64 M. en de gasinhoud 70.000 kub. M. Talrijke lengtedraagbalken omsluiten een aantal ringen, waarvan de doorsneden overeenkomen met den vorm van het schip. Deze zijn loodrecht op de lengteas van het vaartuig en op 5 Meter onderlingen afstand aan de draagbalken bevestigd. In deze aldus gevormde traliënkooi van metaal, waartoe men een aluminiumlegeering, het z.g. hard-aluminium gekozen heeft, zijn in een net van touwwerk 14 van elkaar onafhankelijke gasballons opgehangen. Zijwaarts hebben deze overdruk-ventielen, waaruit het overtollige gas automatisch naar den top van het schip wordt gevoerd en aan de bovenzijde z.g. manoeuvreer-ventielen, welke door den bestuurder van uit de kommandohut kunnen geopend worden.

De ballons zijn vervaardigd uit zeer dicht geweven katoen, overtrokken met de dunne opperhuid van runderdarmen, waardoor een zoo goed als gasdicht omhulsel gevormd wordt.

De buitenbekleeding van de Z. R. III bestaat uit zeer sterk gesponnen katoen, dat eenige malen gevernist en bovendien met aluminiumverf bestreken is. Niet minder dan 14.000 vierk. M. moesten op die wijze bewerkt worden en een juist denkbeeld van den reuzenarbeid, welke verricht moest worden, eer het luchtschip reisvaardig was, kan men zich vormen door het aanschouwen van de belangwekkende film, waarvan het 1ste deel, getiteld *„Wie das Amerika-Luftschiff entstand"* thans in geheel Duitschland vertoond wordt.

Aan den achtersteven steken, in een vertikaal en horizontaal kruis, vier groote vlakken uit, welke de rustige ligging verzekeren en tevens zij- en hoogtestuur bevatten, terwijl langs de kiel van het schip een gesloten verbindingsgang loopt, welke dient tot verblijfplaats van de bemanning, het opnemen van 40.000 L. brandstof voor de motoren en talrijke watertanks van 1000 K.G. elk, die den ballast vormen.

Aan de vóórzijde bevindt zich onder het midden van den voorsteven de kommandohut en de passagiersruimte, beide van groote, glasheldere celluloidruiten voorzien. Het spreekt van zelf, dat de hut van den kommandant voorzien is van de modernste inrichtingen, noodig voor de besturing, terwijl de daarachter gelegen cabine voor radiotelegrafie en telefonie het mogelijk maakt steeds in verbinding te blijven met de aarde.

De passagierskajuit, in donkerroode tint gehouden, is ingericht als een weelderige Pullman-car en kan 30 reizigers opnemen, terwijl toiletinrichtingen en een elektrische keuken niet ontbreken.

Behalve deze groote gondel zijn

geboorteland worden teruggevoerd. Eveneens dat zij bij ziekte of ongeval voor rekening der Mij. verpleegd worden om te voorkomen, dat dergelijke vreemdelingen hetzij als zieken of als zijnde zonder middelen van bestaan een lastpost worden voor het Gouvernement.

* * *

Wij verheugen ons in den bloei en de toenemende uitbreiding van de C. P. M., want deze onderneming beteekent tegelijk de groote economische opleving van ons eiland.

Wij zouden niets liever wenschen, dan dat de C. P. M. steeds geregeld over de noodige werklieden voor haar bedrijf kan beschikken. Alléén kwaadwilligen zouden dus aan de bovenstaande beschouwing een boosaardige uitleg kunnen geven, alsof wij de C. P. M. in haar plannen willen tegenwerken.

Wij hebben alleen willen wijzen op de voetangels en klemmen, die op dit nieuw terrein der wetgeving verborgen liggen. In het belang van de grootsche onderneming der C. P. M. op de *Isla* hoopen wij ten zeerste dat er een bevredigende oplossing moge gevonden worden, waarbij willekeur van den kant der arbeiders voorkomen en den geregelden voortgang en uitbreiding van het bedrijf verzekerd wordt.

Doch het is geheel iets anders die *poenale sanctie* voor arbeids-overeenkomsten af te schaffen, waar ze wèl bestaan en reeds tal van jaren een deel vormen van de wetgeving, of ze in te voeren op plaatsen, waar ze nog niet bestaan.

Een der voornaamste reden van den kant der Regeering in Oost-Indië voor de oppositie tegen deze *poenale sanctie* bij arbeids-contracten is, omdat zij hoopt, dat allengs, „met medewerking van de werkgevers," door arbeidskolonies een *vrije* arbeiders-bevolking zich overal zal ontwikkelen, voor welke uit den aard der zaak koelie-ordonanties met *poenale sancties* enz. niet meer noodig zullen zijn.

En hierin ligt ook voor de C. P. M. een ruim veld van medewerking.

Wij kunnen nog niet goed inzien, dat er in de buitendistricten van Curaçao en buiten de hoofdplaatsen van Bonaire en Aruba niet een heel leger van veldarbeiders kan gevonden worden, die geschikt en bereid zijn voor het grondwerk op de Isla.

Wanneer er voor eenige jaren geleden van onze drie benedenwindsche eilanden ruim 4000 werklieden naar Cuba trokken onder zeer ongunstige voorwaarden, dan bestaat er toch wel eenige reden om aan te nemen, dat er [illegible] onder betere condities voor de *Isla* zullen kunnen bijeen gebracht worden.

In het bovenstaand ontwerp staat, dat er zich uit onze kolonie veel minder hebben *aangemeld* dan de Directie van de *Isla* er in werkelijkheid voor haar bedrijf noodig heeft.

Wij hebben nergens iets gehoord of gelezen van een *oproep*, van een *werving* van arbeiders in onze kolonie voor de *Isla*. Dat zou toch het ware middel zijn om zich van een grooten toeloop van werkwilligen te verzekeren. Wanneer zulk een oproep op Curaçao door middel van de districtmeesters, en op de eilanden met behulp van de Gezaghebbers geschiedde, en wanneer dan tegelijk de financiëele voordeelen en andere condities van dat contract werden bekend gemaakt, twijfelen wij er niet aan of de C. P. M. zou meer succès hebben dan zij tot nu toe gehad heeft. Ook de medewerking van het Bestuur der kolonie tot uitvoering van zulk een oproep zou zeker op minder bezwaren stuiten en minder gevaar opleveren dan de voorgestelde ontwerp-verordening.

• • •

Na deze beschouwing zal men van zelf begrijpen, dat wij *nog grootere* bezwaren hebben tegen het voornemen van dit ontwerp om de strafbepalingen toepasselijk te verklaren op inheemsche arbeiders. Zeker, ook ons is het dikwijls een ergenis geweest, hoe weinig verantwoordelijkheids-gevoel sommige arbeiders en ambachtslieden aan den dag leggen en soms zelfs de voorschotten achter houden zonder het opgedragen werk af te leveren.

Doch wij vertrouwen, dat er langs juridischen of paedagogischen weg nog een andermiddel zal te vinden zijn om dit kwaad te voorkomen.

Arbeids-contracten bestaan niet in onze kolonie. In Holland wel. Doch zelfs daar bestaan geen strafbepalingen tegen contractbreuk enz. zooals in bovengenoemd ontwerp worden voorgesteld. Meer willen en kunnen we er nu niet van zeggen. Ons artikel is toch al vrij uitvoerig geworden.

De drie politieke partijen in de Ver. Staten.

Vele lezers zullen wel naar een duidelijk overzicht verlangen van wat de drie groote partijen in de Ver. Staten, die daar zich opmaken om den presidentszetel te bemachtigen, eigenlijk in hun program voeren en in hoeverre zij van elkander verschillen.

Deze drie partijen zijn de *Republikeinsche*, de *democratische* en de *progressieve* partij.

In 't algemeen, zegt Rev. John A. Ryan in *„America,"* kan men de „Republikeinsche" partij conservatief noemen, de „Democratische" liberaal en de „Progressieve," wier candidaat La Folette is: radicaal. Doch geheel deze zelfde beteekenis als wij aan die woorden toekennen, hebben zij blijkbaar toch in Amerika niet. De voornaamste zorg van alle drie partijen gaat uit naar den landbouw. We zullen nu maar niet trachten na te gaan, of deze belangstelling voortvloeit uit ijver voor het welvaren der Statenrepubliek dan wel uit de overweging, dal het platteland veel en invloedrijke kiezers oplevert. Gewoonlijk wordt in zulk geval het één gezegd en het andere gedacht en loopen ten slotte die beide overwegingen als vanzelf dooreen. Ook omdat men dan toch meent, dat de overwinning der partij in 't belang des lands zou wezen.

Alle drie partijen zijn 't er over eens, dat het met den landbouw niet [illegible] en kon gaan, doch ze loopen [illegible] meer uiteen in het aangeven van de middelen om tot verbetering te geraken. De Republikeinen beginnen met in 't algemeen stappen te beloven om evenwicht te verkrijgen tusschen landbouw, nijverheid en arbeid, maar ze noemen toch ook bepaalde punten, zooals verlaging van vrachtprijzen voor landbouwproducten, verbetering van verkoop door een coöperatief stelsel van beurzen of markten, grootere verscheidenheid in productie en vooral: beschermende rechten.

De Democraten willen deze rechten voor landbouwproducten juist verminderen, doch voortbrengselen van nijverheid daarmee omheinen. Verlaging van vrachten willen ze ook en daarbij meer kanalen tot goedkooper transport van producten en gemakkelijker aanvoer van meststoffen. Van regeeringswege zou verder gezorgd moeten worden voor het regelen van prijzen, die al te laag dreigen te vallen, door aankoop van tijdelijke overtollige voorraden. In de laatste zittingsperiode van het Parlement werd reeds een wetsontwerp in dien geest ingediend, doch het kon geen meerderheid vinden. De Progressieven gaan nog een stap verder: zij verlangen een overheidsbemoeiing, welke den landbouwer-voortbrenger in onmiddelijk contact met den verbruiker zou brengen, waarbij alle tusschenhandel zal worden uitgeschakeld.

Na den landbouw komen in de tweede plaats — ook in getal kiezers — de arbeiders.

De Republikeinen verzetten zich — en zeker de anderen ook — tegen vrouwenarbeid, welke voor haar niet geschikt is en overigens hoogere loonen voor vrouwen, die arbeid verrichten. Ze zijn ook tegen de zevendaagsche werkweek en den twaalfurigen arbeidsdag, die blijkbaar in Amerika nog bestaan.

De Democraten verklaren zich vóór collectieve contracten en wettelijke regeling van den arbeidsuur, het brengen van den arbeid in gevangenissen onder de wetten van den betreffende Staat en het ondernemen van publieke werken als middel tegen werkloosheid.

De Progressieven zijn mede voor collectieve contracten ook in den landbouw en tegen de befaamde injunctions, het recht dat vele rechtbanken bezitten of zich aanmatigen om wetten en bepalingen welke zij in strijd achten met het algemeen belang, als niet bindend te verklaren. Tegen dit „recht" zijn trouwens reeds lang van verschillende kanten luide stemmen opgegaan.

In de derde plaats hebben de mijnen de aandacht der partijen.

De Republikeinen willen al te hooge prijzen van kolen verhinderen door publiciteit, waarmee vermoedelijk openbaarmaking van winsten is bedoeld. Verder willen ze stakingen voorkomen door regeeringsbemiddeling en ook de overheid toezicht laten uitoefenen op de distributie.

De Democraten gaan een stapje verder en verlangen overheidscontrole overal waar artikelen van noodzakelijk levensonderhoud in handen van trusts dreigen te geraken, terwijl de Progressieven hetzelfde willen, alleen nauwkeuriger omschrijven, dat ze daaronder ook ijzer, olie en bouwmaterialen verstaan.

Wat de tariefwetgeving in 't algemeen betreft, verlangen de Republikeinen heffing van zoodanige rechten, dat daardoor het verschil tusschen de productiekosten in de Ver. Staten en die in andere deelen der wereld wordt uitgewischt.

De Democraten zijn tegen de huidige wetten, verlangen een prikkelende concurrentie, doch bescherming tegen monopolies. De Progressieven onderschrijven dit laatste.

[illegible] aan de beurt, waar de Republikeinen vermindering der progressie bepleiten, de Democraten de inkomstenbelasting de beste methode van heffing vinden en zich tegen een hinder- en verkoopsbelasting verklaren, en de Progressieven o. m. eischen een belasting op buitengewone winsten en progressieve heffingen van groote bezittingen en erfenissen.

Bekendmaking.

De verkoop van Juweelen en van Gouden en Zilveren voorwerpen, ter Spaar-en Beleenbank van Curaçao beleend van den **1e Januari 1923** af tot en met **30e. Juni 1923** onder **No. 5238 E** tot en met **No. 4529 G**, zal plaats hebben op **Donderdag den 23 October** a. s. en volgende **Donderdagen**.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 18 October 1924.
De Voorzitter
10 H. J. COHEN HENRIQUEZ.

Berichten uit de Kolonie.

Welkom.

Met het SS. *Prins der Nederlanden* arriveerden hier heden morgen via Suriname de Eerw. Fraters GERONTIUS en THEOBALDUS, die eenige maanden verlof in het Moederland doorbrachten. Tegelijk kwamen ter versterking van de onderwijskrachten de volgende nieuwe fraters FRANCISCUS DE PAULA, JOHANNES DE DEO, EWALDUS, RIGOBERTUS, JOH. NEPOMUCENUS en APOLLONIUS.

Regen en onweer.

De overvloed van regen blijft nog steeds aanhouden. Wat een verschil met het vorige jaar, toen om dezen tijd het regenseizoen nog moest invallen, en alle regenbakken in de stad nog droog stonden. Nu zullen er maar weinig regenbakken in de stad zijn, die niet overloopen.

Dinsdag heeft het record geslagen. Van des morgens 7 uur tot over 9 viel de regen met geweldige kracht neer. En ook daarna bleef het meer kalm doorregenen tot half 11 uur. Op Otrabanda teekende de regenmeter ruim 60 m.M. Dat is de grootste hoeveelheid die dit jaar op één dag hier in de stad gevallen.

Deze regen was algemeen over het geheele eiland van het Oosten tot Westpunt toe, doch op sommige plaatsen buiten was de regenval veel geringer dan in de stad. Op S. Willebrordo viel maar 10½ m.M.

Deze regen ging vergezeld van zwaar onweer, sommige donderslagen waren angstwekkend. Op verschillende plaatsen is de bliksem ingeslagen. In het beneden district op *Porto-Marie* sloeg hij in een klein huisje zonder veel schade te veroorzaken. In de stad op Otrabanda in het huis van den Heer J. A. Thielen en in twee huizen daaraan grenzend, waar twee vrouwen aan den schouder en 't been schroeiwonden opliepen. Op de terrein van de C. P. M. sloeg hij in een paal van de electrische leiding, zonder verder schade toe te brengen. Op Pietermaai in de Marktstraat stortte door het geweld van den regen het dak in van een zestal lage bouwvallige huisjes. Gelukkig dat de zolder nog sterk genoeg was om die vracht pannen tegen te houden, zoodat nu de bewoonsters vol schrik en angst konden wegvluchten zonder gekwetst te worden.

Dinsdagavond van elf uur tot half één uur opnieuw onweer, dat niet zoo hevig was en ook heel wat minder schrik veroorzaakte. Nu viel er maar 6 m.M. regen.

[illegible] half 5 alweer een harde bui.

Isla.

Volgende week wordt er weer een nieuwe groote tankboot uit Holland voor de C. P. M. verwacht. Vóór Januari hoopt men er nog 2 nieuwe van dezelfde grootte te krijgen.

— Het werk van den aanbouw der nieuwe petroleumtanks door de *Delftsche Pletterij* op het terrein van de *Isla* is nagenoeg voltooid en wat zeker wel niemand had kunnen denken, het werk wordt nog een maand vroeger afgeleverd dan gecontracteerd was.

Doch nu is weer een nieuw contract afgesloten voor den aanbouw van nog 60 (sommigen beweren zelfs van 80) olietanks, waarvoor de werklui spoedig uit Holland verwacht worden.

Men ziet wel, dat het geen *humbug* was, toen de C. P. M. verzekerde, dat zij hier de grootste raffinaderij der wereld zou vestigen.

De Valsche guldens.

De valsche guldens, hier onlangs ontdekt, zijn blijkbaar in de groote bezendingen zilvergeld, aan het Gouvernement en enkele bankiers alhier uit Amsterdam verzonden, hier binnengekomen. Dit blijkt uit de volgende publicatie in de Hollandsche bladen:

„De procureur-generaal bij het Gerechtshof te Amsterdam in zijn kwaliteit als leider der „Ned. Centrale inzake falsificaten" maakt bekend, dat reeds geruimen tijd in geheel Nederland, doch meer in het bijzonder in verschillende steden van Zuid-Holland en speciaal te Rotterdam valsche guldens met den beeldenaar van H. M. de Koningin en jaartal 1923 in omloop zijn. Het falsificaat is te herkennen aan slechtere afwerking en lichter gewicht. Het is loodkleurig, hoewel verschillende der falsificaten blijkbaar verzilverd zijn. Verscheidene exemplaren hebben een vrij goed randschrift, doch het meerendeel heeft géén of zeer slecht randschrift.

Een belooning van 500 gulden wordt uitgeloofd voor aanwijzingen, welke leiden tot het ontdekken der valsche-munterswerkplaats, welke zeer waarschijnlijk te Rotterdam of omgeving moet worden gezocht en tot aanhouding der daders. Desbetreffende mededeelingen te doen aan de politie [illegible] Amsterdam, Den Haag, [illegible] aan het Hoodbureau van Politie, „valsch-geld" afdeeling.

Nieuwe Hollandsche Postzegels.

Omstreeks 15 Sept. zullen postzegels van 2 ct. en van 10 ct. worden uitgegeven ter gelegenheid van het 100 jarig bestaan der Noord- en Zuid-Hollandsche Reddingmaatschappij. Het 2 cent postzegel in grijsbruin vertoont twee schepen in volle zee. Aan den bovenkant staan de jaartallen 1824—1924. Het andere zegel in bruinrood is van 10 cent en laat ons een reddingboot zien op onderleggers, gereed om in zee te gaan. De ontwerpen zijn van den heer P. A. H. HOFMAN te Den Haag.

—De andere nieuwe zegels, ontworpen door prof. Jan Veth, zullen aanvankelijk worden uitgegeven in de waarden van 5, 7½, 10, 12½, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 50 en 60 cent. De verstrekking zal geleidelijk plaats vinden, naarmate de voorraad frankeerzegels van de genoemde waarden uitgeput raakt. Voor verstrekking zullen het eerst in aanmerking komen zegels in de waarden van 10, 12½, 15, 30 en 40 cent. Alle zegels van de thans in omloop zijnde typen blijven naast die van het nieuwe type geldig voor de frankeering.

Voorts zullen de vroegere briefkaarten van 5 cent zegel-in-druk voor het verkeer worden bruikbaar gemaakt door opdrukken van resp. 7½ en 12½ cent en binnenkort verkrijgbaar worden gesteld.

Nog steeds orkanen.

Het volgende [illegible] de alweer een orkaan in opkomst, waarvan wij hier evenwel gelukkig geen last gehad hebben:

Advisory storm warning 9 p. m. 15th disturbance central some distance north Swan island, gradually increasing in extensity apparently moving, slowly northwest ward storm warning displayed along extreme northern coast of Florida.

Chief Hydro Balboa.

De Lago Petrol. Co.

Er loopen allerlei geruchten als zou de Regeering van Venezuela haar toestemming geweigerd hebben aan de *Lago Petr. Co.* om [illegible] Venezuela rechtstreeks naar Aruba uit te voeren.

Indien dit bericht juist is, wordt de nieuwe onderneming ernstig bedreigd zoo niet onmogelijk gemaakt.

Officieele Berichten.

Aan den hulpkommies der belastingen alhier W. T. Tweeboom is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Aan den Gezaghebber van Bonaire J. H. Perret Gentil Lz., is om gewich-

---

zoowel aan bak- als aan stuurboord twee kleine gondels aangebracht, terwijl een vijfde in het midden onder de kiel is bevestigd, die ieder een Maybachmotor van 400 P.K. bergen, een totaal dus van 2000 P.K., waarmede een maximum snelheid van 130 en een normale snelheid van 108 K.M. kan worden bereikt.

De passagiers- en de achterste gondel zijn aan de onderzijde van pneumatische luchtkussens voorzien.

Men rekent den 7000 K.M. langen tocht naar de Ver. Staten in ongeveer 70 uur onafgebroken vaart te kunnen afleggen. Een niet geringe onderneming. Dat de Zeppelins hiertoe in staat zijn, is reeds voor 7 jaren geleden bewezen.

Een van de deelnemers aan dien tocht hierboven bedoeld, Hans Schedelmann, heeft eerst dezer dagen die koene daad beschreven en het is aan zijn verhaal dat wij het volgende ontleenen:

Den 21en Nov. 1917, dus nog tijdens den oorlog, verliet het Zeppelin-luchtschip de *L. Z. 104* het landingsstation Jamboli in Bulgarije, om 20 ton verbandstoffen en geneesmiddelen over te brengen aan de verdedigers van Duitsch Oost-Afrika.

Om 8.35 's morgens opgestegen, ging de vaart over Adrianopel, Smyrna en de Middellandsche Zee, om 's morgens om 5.15 van den 22en November op zijn tocht het 3e werelddeel, Afrika te bereiken. Geholpen door een N.O. wind, voer de L. Z. 104, om 12.30 over de oase Farafrah en drie uren later boven de Lybische woestijn, terwijl men om 9.30 des avonds de Nijl in het maanlicht zag glinsteren. Het Nijldal werd thans gevolgd, tot de kommandant, de kap. luit. Bocholt, den 23en November, 's morgens om drie uur boven Chartoum draadloos het ontmoedigende bericht ontving onmiddellijk om te keeren, daar Duitsch Oost-Afrika reeds door de Engelschen was bezet.

Er werd dadelijk keert gemaakt en in den morgen van den volgenden dag zweefde het schip weder boven de Middellandsche Zee, vervolgens over Adalia en Tekke in Klein-Azië, om 's nachts om 11 uur Konstantinopel in zicht te zien, terwijl den 25 Nov. om 8.40 's morgens na een niet onderbroken reis van 96 uur, het uitgangspunt weder werd bereikt.

Het spreekt vanzelf, dat thans niet zooveel gewaagd mag worden als in oorlogstijd, vandaar dat vooraf een aantal proefvluchten zijn ondernomen, eer de groote reis een aanvang neemt.

In de hal vult het monsterachtige, grijze lichaam bijna geheel de groote ruimte. Sterk steken de geelhouten tweevleugelige schroeven af tegen het zilveren bekleedsel van het schip, dat zacht heen en weer wiegelt. De stuurinrichtingen worden nog een laatste maal onderzocht, een autotank staat gereed om zoo noodig hulp te verleenen; kleine wagentjes, die langs hoekijzers loopen zijwaarts van het schip, worden hiermede verbonden, opdat het evenwijdig aan de zijwanden naar buiten wordt gebracht.

Dan vatten groepen arbeiders de rechts en links afhangende touwen en de stangen van de gondels en allen wacht rustig op het bevel van den leider, dr. Eckener.

Uit een slang onder den achtersteven laat men waterballast wegvloeien, waardoor dat gedeelte van het vaartuig een weinig rijst; het wordt afgebalanceerd. Nu treedt de leider naar buiten, doet zijn oogen onderzoekend langs het gevaarte gaan, een bijna onmerkbaar teeken, de arbeiders zetten zich in beweging en het komt, met den achtersteven naar voren, buiten de hal. De kajuit is dicht bezet met leden van de Amerikaansche commissie, die het schip zal overnemen, iedere motorgondel is bemand met twee machinisten. De kapitein en de stuurlieden bevinden zich in de kommandoboot. De Z. R. III wordt 90° gedraaid, dan stijgt dr. Eckener een ladder naar de cabine van den kommandant en het vaartuig [illegible] verder geweend, tot het evenwijdig aan de hal ligt.

De motoren worden aangezet, de schroeven wentelen, eerst langzaam, dan met een duizelingwekkende snelheid, die hen onzichtbaar maakt. Uit de voorsteven vloeit een stroom van ballastwater, sleeptouwen en stangen worden losgelaten en onder het donderend geraas van zijne bewegingswerktuigen en het gejuich van de menigte, stijgt het gevaarte in het luchtruim.

De regen stroomt voortdurend neer en langzamerhand verspreiden zich de toeschouwers, de oogen echter voortdurend op de Zeppelin gericht, die na een wijde boog om de *Luftschiffbau* beschreven te hebben, in de grijze lucht verdwijnt.

• Tegen 5.30 's avonds wordt het gebrom van de motoren weder vernomen, korten tijd daarna is het schip opnieuw zichtbaar en nog geen uur later ligt het schip veilig verankerd in zijn bewaarplaats; de eerste tocht om het Meer van Constanz is zonder stoornis volbracht. Deze proefvlucht is al tweemaal herhaald.

De laatste volgde en was er een, die dertig uren duurde en zich uitstrekte over Noord-Duitschland en Scandinavië, waarna eindelijk ll. Zaterdag de groote tocht over de wereldzee naar Amerika werd aanvaard.

Laatste Bericht.

Een telegram van [illegible] meldde, dat de overtocht van de Z. R. III over den Atlantischen Oceaan schitterend volbracht is. Dinsdag morgen 14 October vloog de Zeppelin boven New-York en zette de reis voort naar Lakehurst bij Philadelphia.

tige redenen veertien dagen verlof verleend.

Aan den ontvanger op Saba W. F. M. Lampe is tot herstel van gezondheid twee maanden verlof verleend; en de gouvernements-geneeskundige aldaar B. Emanuels is tijdelijk belast met de functien van ontvanger.

Aan den telegram- en brievenbesteller op Bonaire P. P. Sillié is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend; en A. Dammers is tijdelijk met die functien belast.

De 11e. Utrechtste Jaarbeurs.

Den 9 September ll. werd te Utrecht de elfde *Jaarbeurs* geopend. Dit jaar is er een heel bijzondere attractie door de zeer belangrijke en leerzame koloniale afdeeling.

Iedereen keer wordt op de Koloniale afdeeling iets meer in 't bijzonder naar voren gebracht. Ditmaal „*onze West*". Een afzonderlijke hoekkamer is ingericht voor Curaçao. Dit reisje naar Curaçao zal ieder bevallen. Want er valt veel te zien en te leeren. Men ziet daar, dat 't eilandje op de wereldkaart iets meer beduidt dan het eiland Wieringen.....

Er dan even uitgerust.... Wynand Fockink is hier om u te verkwikken. Wie kent Wynand Fockink niet. Wereldvermaard deze firma van eeuwen ouderdom! Gekroonde hoofden zelfs moesten incognito even in den oud-Hollandschen winkel in de Pijlsteeg deze „zienswaardigheid" van Amsterdam bezoeken om er óók de roem der firma te „proeven".

Nu is de firma hier vertegenwoordigd. Want op Curaçao drinkt men Wynand Fockink's Curaçaotje! Een heel gezellig zitje lokt u tot proeven.

De heer van Ogtrop liet ons hier een allerbezienswaardige vitrine met allerlei oude bescheiden, de firma betreffende, in oogenschouw nemen.

Een aantal kaarten geven ons allereerst een beter denkbeeld der beteekenis van onze West-Indische bezittingen zelf, zoowel ten opzichte van Amerika als anderszins. Foto's tegen de wanden laten ons verschillende belangrijke kiekjes zien, en op matglas tegen de vensters zijn enkele grafieken, aangebracht van eenige producten (divi-divi, zout, aloë, huiden, geitenvellen, schapenvellen, stroohoeden, wol).

Leerzaam is de inzending van de *Curaçaosche Petroleum Mij.* en de *Curaçaosche Scheepvaart Mij.* over het moderne petroleumbedrijf aldaar; fraai is 't panorama van het terrein, bestudeerenswaard zijn de grafieken (opslagruimten, verwerkte hoeveelheden, binnengebrachte schepen). De ruwe olie wordt gewonnen in Venezuela, met tankbooten vervoerd naar Curaçao, daar verwerkt en weder uitgevoerd.

Monsters van ruw en verwerkt product in verschillende stadia zijn hier geëxposeerd.

Noemen wij verder: Fosfaat, superfosfaat, monsters, statistieken, fotos van de *Mijn-maatschappij „Curaçao"*.

Interessant zijn de struisveeren van het *Struisvogelpark „Albertine"*. De vrouwen zijn daar bijzonder vaardig in 't verwerken der veeren.

Er is hier een schat van struisvogelveeren te zien, een lust voor de oogen, „om te zoenen zoo mooi,' zeggen de dames, die niet moede worden ze te bewonderen.

Dan treft ons verder de strooheodenfabricage en de aloë-winning. We zien hier aloë in ruwen toestand en tot verschillende preparaten verwerkt, met de reacties op aloine (een inzending van prof. v. d. Wielen, volgens het procedé van den Heer Goudswaard.

In de kamer ernaast hebben we Wijnand Fockink reeds gememoreerd, die daar een product schenkt, bereid uit een belangrijkste grondstoffen: de Curaçaodrank, waarvan de oranjeschillen een bestanddeel vormen. Die schillen vindt men hier. Aardig is het model-distilleer-apparaat uit den ouden tijd en interessant zijn de curiosa uit het archief van de in 1679 opgerichte firma.

Een nieuw douanekantoor.

In een artikel ***Onze Haven*** betoogt *La Voz* in haar nummer van de vorige week als volgt de noodzakelijkheid van een nieuw douanegebouw (tolkantoor) met ruime opslagplaatsen. Met de strekking van dit artikel kunnen wij ons ten volle vereenigen.

„Wat onze haven nu reeds hard noodig heeft, zoo vraagt *La Voz*, dat is „in de eerste plaats, zij het maar ééne „goede losplaats aan de Handelskade „met behoorlijke opslagplaatsen. De „verschillende booten lossen nu aan „hun ligplaatsen en sturen de lading „over in lichters, die ze overbrengen „hetzij aan den Waterkant vóór het „tolgebouw, of wel aan het *De Ruyterplein* bij de Scharloobrug. Het is „eenvoudig eene onmogelijkheid voor „de douaneambtenaren om er controle over te houden.

„De geheele lading ligt verspreid „op het terrein en het ergst is, dat „indien er een regenbui opkomt, de „lading meermalen groote schade lijdt. „De kooplieden kunnen verklaren, hoeveel schade er reeds geleden is in „dit opzicht. De twee bergplaatsen „van de douane bieden geen voldoende ruimte voor niet accijnsgoederen, „Hierin moet dus voorzien worden, „ten eerste voor een behoorlijke controle zoowel van wege de douane „als van wege de booten; ten tweede „ter voorkoming van schade door regen enz. Op plaatsen, welke men „wegens haar belangrijkheid met Curaçao zou kunnen vergelijken, is het „tolgebouw gewoonlijk flink groot en „ruim en worden alle ladingen onmiddellijk daarin gebracht en gesorteerd. Als dit afgeloopen is, komen „de importeurs hun waren ter visitatie aan de douane aanbieden en wordt „de lading afgegeven. Reclames enz. „tegen de stoomvaartlijnen kunnen „daar dan worden vastgesteld en de „afgifte geschiedt met meerdere accuratesse en zonder schade aan de belanghebbenden.

„Het verdient de grootste aanbeveling, dat het Gouvernement een dergelijk gebouw optrekt op den hoek „Handelskade—De Ruyterplein. Het „Gouvernement bezit van de drie huizen, die er staan, het een aan het „De Ruyterplein, het andere aan „de Handelskade, zoodat slechts het „middelste gebouw overblijft, dat gemakkelijk te koopen of te onteigenen „valt. Wanneer deze gebouwen, die „toch blijkbaar verzakt zijn, althans „twee ervan buiten de loodlijn staan, „tegen den grond geworpen en er een „flinke loods ter plaatse opgebouwd „werd, met openlating van een flink „plein daarvóór, dan pas kunnen wij „een fatsoenlijke losplaats aan de booten en ontvangplaats aan de importeurs bieden.

„De bedoeling schijnt te zijn ongeveer twee meter van het Noordfront dier gebouwen te sloopen en „de kade ter plaatse ietwat te verhoogen, met eenige uitbreiding van „de kade ter plaatse. Dat dit eenige „verbetering zal brengen in de bestaande *ligplaats*, mag wel worden „toegegeven, doch voor ligplaats hebben wij voldoende ruimte. De schepen en de importeurs hebben een „veilige *losplaats* hoog noodig. Dat „het Gouvernement dan, nu het werk „reeds begonnen is, eenige uitbreiding daaraan geve en ons voorstel „in ernstige overweging neme! Het „zal onze haven zeer ten goede komen".

Tot zoover *La Voz*. Wij meenen te weten, dat de bedoeling van de verbreeding langs het Noordfront dier huizen, hoofdzakelijk ten doel heeft een *breederen verkeersweg* te maken, wat zeker daar ter plaatse hoogst noodzakelijk is.

V. B. Sparta.

De voetbalclub *Sparta* heeft plannen in bewerking om den 28 Nov. a.s. een elftal van haar club af te vaardigen naar Caracas, waar in die dagen het 1ste. eeuwfeest van den slag van Ayacucho luisterlijk gevierd wordt, ten einde in die dagen voetbalwedstrijd te spelen met een club aldaar.

ALLERLEI.

Wat is New-York?

Kent u de stad New-York? Er wonen 5.000.000 menschen (dat is zoowat drie kwart van heel Nederland), waarvan 2.000.000 in het buitenland geboren zijn.

New-York kan zich beroemen, dat 't meer Italianen herbergt dan Rome, meer Ieren dan Dublin, meer Duitschers dan Bremen, en drie tiende van alle Joden ter wereld....

New-York telt meer telefonische aansluitingen dan Londen, Parijs, Berlijn, Leningrad en Rome te zamen.

New-York beroemt zich op de vijf grootste bruggen ter wereld, de kleinste is nog langer dan een mijl. Dagelijks zijn er 2000 theaters open en vol. Er zijn 1500 kerken voor alle gezindten. Meer dan 300.000 bezoekers stroomen dagelijks de stad New-York binnen. Elke 52 seconde stoomt een passagierssneltrein binnen. Elke 13e minuut huwt er een jong paar en elke minuut aanschouwt een nieuw New-Yorkertje het levenslicht.

Elke 10e minuut opent een nieuwe winkel of zaak, en elke 51 minuten ontstaat een nieuw gebouw.

Ziet, dat is New-York!

Maagziekten.

Een Duitsch tijdschrift op 't gebied van geneeskunde bevat een artikel over maagzweren en komt tot het besluit, dat deze in meer dan negen van de tien gevallen te wijten zijn aan te heet en te snel eten en drinken.

De schrijver heeft proeven met een thermometer genomen en volgens zijn ervaringen had de thee in de theepot in het koudste jaargetijde een temperatuur van 70—75 gr. F., in het koude kopje geschonken 60—63 gr., 1—2 minuten later 50—52 gr. De soep in de soepterrein 70—85 gr., op het bord 60—81 gr., 3 minuten later 46—52 gr. Bij warme groenten wees de thermometer 63—76 gr. aan. In het warme jaargetijde kan men op een beetje hoogere temperatuur rekenen.

In iedere geval kan men bij heete soep een inwerking op de maag van 70—80 gr. aannemen. En dit kan reeds aanleiding geven tot blarenvorming en tot opzwelling en roode plekken.

Wanneer zich dit eenige malen herhaalt, is de maag voorgoed of althans voor langen tijd in een ziekelijken toestand gekomen.

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

1	HOCH HEIDECKSBURG	Marsch (1e uitv.)	R. HERZER
2	ZAMPA	Ouverture	HEROLD
3	LES MILLIONS D'ARLEQUIN	Valse	R. DRIGO
4	L'ETOILE DU NORD	Fantaisie	C. MEYERBEER
5	LIBÉLULAS	Fox-Trot (1e uitv.)	F. LÉHAR
6	L'AFRICAINE	Fantaisie	G. MEYERBEER
7	TU IMAGEN	Danza	J. CAMPOS
8	COLON	One-Step (1e uitv.)	COLÓN

Zondagavond om 7.30 uur BRIONPLEIN.

Koninklijke West-Indische Maildienst.

VAN CURAÇAO

NAAR Pto. Cabello, La Guaira, Trinidad, Barbados en Europa:

SS. "Crijnssen"	23 October.
SS. "Oranje Nassau"	6 November.
SS. "Venezuela",	27 November.

NAAR Pto. Colombia, Cartagena, Cristobal en Pto. Limon:

SS. "Oranje Nassau"	23 October.
SS. "Venezuela"	13 November.
SS. "Stuyvesant,"	27 November.

NAAR Pto. Cabello, La Guaira, Cumaná, Pampatar, Carúpano, Trinidad, Demerara, Paramaribo en Europa:

SS. "Nickerie,"	27 October
SS. "Prins der Nederlanden"	23 November

NAAR New York:

SS. "Merope"	21 October
SS. „Amazone",	25 October.

Naar Porto Rico:

SS. "Brion"	24 October.

NAAR Maracaibo:

SS. "Baralt"	23/24 October

BUITENLAND.

De kerkvervolging in Frankrijk.

In de *Etudes* van 5 Sept. geeft Yves de Briere een artikel over de Fransche wet op de congregaties, waarvan wij in 't kort den inhoud hier weergeven.

Wat houden die wetten van 1 Juli 1901 en 7 Juli 1904 precies in? vraagt hij. De wet van 1901 sluit de religieuse congregaties buiten de gewone Fransche wet op de vereenigingen. Zij kunnen derhalve noch eenig bezit hebben, noch handelen, noch ook maar bestaan, zonder daartoe erkend te zijn (geautoriseerd) door een uitspraak van de beide Kamers.

Dus een aparte wet is er noodig voor de autorisatie van elke congregatie.

Wordt een congregatie geautoriseerd, dan heeft ze een nieuwe autorisatie noodig, afgegeven door den Ministerraad en geteekend door den president der Republiek voor de stichting van een nieuw huis.

Zulk een geautoriseerde congregatie staat bovendien onder de administratieve voogdij van den Staat: zij bezit nauwelijks eenige vrijheid van handelen. En zij zorge maar niet te veel uit te voeren, want als zij door haar actie de Regeering mishaagt, [illegible] door de Wet verleende autorisatie, eenvoudig weer in.

De *Union Sacrée* heeft aan deze uitzonderingswetgeving niets veranderd; alleen de werking ervan (tijdelijk) stopgezet.

Dat is niet alles.

De Wet verbiedt aan elken niet-geautoriseerden kloosterling het geven van onderwijs.

De Wet van 1904 gaat nog een streepje verder en ontneemt het recht tot onderwijzen aan elken kloosterbroeder en aan elke kloosterzuster, hetzij deze behooren tot een geautoriseerde congregatie of niet; zij neemt dat recht terug van iederen religieus, aan wien het vroeger verleend mocht zijn.

Deze Wet staat toe het sluiten van een school, waarvan ook maar één enkele religieus is verbonden.

Dadelijk na 1901 werkten deze anti-kerkelijke Wetten op de religieuse Congregaties als maatregelen van vervolging.

Enkele religieuse orden en congregaties zagen geen heil in het vragen van autorisatie: zij verspreiden zich. Zoo de Paters Jesuieten en de Assomptionisten, die de *Croix* redigeerden en hard werkten op elk gebied der publiciteit. De Benediktijnen en de Carmelieten gingen dadelijk in ballingschap.

Doch 136 congregaties vroegen de autorisatie.

Den 18 Maart 1903 verwierp de Kamer de aanvrage van 25 onderwijsgevende kongregaties tegelijk. In één slag 25 geveld.

Den 24 Maart werd de aanvrage van 28 congregaties verworpen, die zich wijdden aan de prediking van Gods woord. Weer tegelijk door één stemming.

Den 26 Maart vielen de Paters der Orde van Chartreux.

Den 26 Maart werd de aanvrage van 81 congregaties van vrouwelijke religieuzen (een en tachtig) in één stemming verworpen.

Eén congregatie, de Salesianen van Don Bosco, slipte onder de guillotine van de Kamer door; maar de Senaat liet ze niet door en onthoofde ze.

Wat de nieuwe huizen van vroeger geautoriseerde congregaties betreft, de Regeering liet er veertig toe en sloot er *tienduizend*.

Van 7 Juli 1904 af werden alle religieuse onderwijsinrichtingen, gesloten, zelfs zulke, die meer dan een eeuw hadden bestaan. Van de 1800 onderwijsinrichtingen der Broeders van de christelijke school zijn er tusschen 1904 en 1911 niet minder dan 1770 gesloten.

Voor de plundering der religieuse huizen benoemde de Regeering inderdijd „*liquidateurs*", van welke sommige zoodanig roofden en stalen, dat er publieke schandalen op volgden.

Dat alles geschiedde in het land, dat *Vrijheid, Gelijkheid* en *Broederschap* in haar wapen voert.

Dat geschiedde in Frankrijk, waar de Vrijmetselarij heer en meester was.

Dat geschiedde ondanks alle *verdraagzaamheid*, waarvan dat geheime genootschap altijd den mond vol heeft.

Toen Aristride Briand in 1911 mi-[illegible] aanval te ondergaan van een jongen radicaal-socialist Malvy, die meende, dat Briand bij de uitvoering der anti-clericale Wetten nog te zachthandig werkte.

Malvy beschuldigde Briand zelfs van een complot met de Jesuieten in Etienne.

Dezelfde Malvy moest in 1914, na de oorlogsverklaring, de Wet van 1904 stop zetten.

De Wet van 1904 beval de opruiming der katholieke onderwijsinrichtingen binnen den tijd van tien jaar; er werd net de laatste hand gelegd aan de uitvoering der Wet; de laatste slachtoffers werden ontkleed voor hun tocht naar de guillotine: toen brak de oorlog uit. — Frankrijk in nood, vaardigde de Godsvrede uit.

Bij het uitbreken van den oorlog verlieten de religieusen, die in ballingschap leefden, hun kloosters, of onderwijsinrichtingen, of missies en keerden terug naar hun vaderland, dat hen bad belet hun religieuse roeping in het eigen land te vervullen.

Tijdens den oorlog werden door de Duitsche invasie nog vele Fransche religieusen uit België naar Frankrijk teruggedreven en boden zich aan voor de verpleging der gewonden; de Fransche Regeering was zoo bescheiden om dezen menschen niet te vragen, of zij voldaan hadden aan de Wetten van 1901 en 1904; zij maakte van hun diensten gebruik, nam hen op in het leger [illegible] het werk in de hospitalen.

Na den oorlog, den 7 Nov. 1919 sprak de president der Republiek in een rede te Baya-Clan deze woorden uit:

Ik acht het onmogelijk, om, nu de oorlog is geëindigd, de religieusen, die de grenzen hebben overschreden om in de gevaren hunner Fransche broeders te deelen, weer over de grenzen terug te zenden.

.... Ik vraag enkel, dat religieusen en leeken hetzelfde recht hebben om zich te vereenigen, onder de tucht der Wet en hun eigen beginselen te verdedigen.... De republiek, die de overwinning heeft bevochten (la République de la victoire) is het eigendom van alle Franschen. Zij heeft het recht edelmoedig te zijn en verdraagzaam.

Zoo sprak Millerand in 1919.

Maar het linkerblok heeft een ander program.

Poincaré bleef in de lijn van Millerand; hij begunstigde zelfs een poging van Maurice Barrès om — zij het onder zeer beperkende bepalingen — een vijftal [illegible] congregaties weer op Franschen bodem toe te laten.

Het ontwerp is echter nooit Wet geworden.

En de tegenwoordige meerderheid heeft wel iets anders te doen; zij heeft de Wetten van 1901 en 1904 weer van den zolder gehaald en vervolgt lustig de religieusen, die tegen deze Wetten heeten te zondigen. Zoo luidt het ministerieel program van 11 Aug. 24; zoo luiden de eischen van alle vrijmetselaarsloges in Frankrijk van den franschen en den schotschen ritus.

De schrijver in de Etudes treedt dan in een juridische beschouwing over de kansen der nieuwe vervolging en hij besluit met een beroep op de Fransche oud-strijders, die met de religieusen aan het front hebben gestaan. Dat dit beroep niet vruchteloos is, blijkt uit onderstaand stuk:

Het volgende protest wordt door de Fransche oud-strijders gepubliceerd:

„Op den eersten alarmkreet van het in, gevaar verkeerend vaderland verlieten Franschen, wonend op honderden op duizenden kilometers van de hoofdstad, hun dagelijksch werk om den roep van hun geweten te volgen.

Men valt de moeder aan, ik kom te hulp!

Onder hen bevonden zich menschen, verbannen, — niet om wille van misdaden, maar om de levenstaak, [illegible]

Deze hebben zich geen oogenblik afgevraagd of hun moeder onrechtvaardig is geweest tegenover hen. Zij werd aangevallen, dat was genoeg. Zij kwamen, streden, overwonnen.

Velen zijn begraven in de aarde, welke zij verdedigden.

De aan de gruwelen ontsnapten, verminkt of niet, zijn teruggekeerd. Dat is een recht, dat niemand hun kan betwisten, op het uur vooral dat deserteurs tot groote ergernis der strijders in Frankrijk zullen terugkeeren alsof er niets gebeurd ware, alsof hun lafheid niet ware betaald met meer lijden dergenen, die stand hielden, alsof niet eenige witte grafkruisen méér het losgeld waren van hun verraad.

Niemand? Misschien, maar een wet, — waarover ieder onzer, in de intimiteit van zijn geweten, denken kan wat hij wil, — dreigt op hen te worden toegepast.

Ongetwijfeld raakt zij niet den oudstrijder maar den religieus. Maar hoe onedel zou het zijn, het land der vrijheid en der eer, die ridderlijke natie buiten haar grenzen te zien werpen wapenbroeders, arm als wij, verminkt als wij, die als wij doorwaad hebben de modder, die als wij een wreed Calvarië beklommen en waarvan enkele reeds tot de geschiedenis behooren.

Zeg, mij, of het niet monsterachtig zou zijn — indien het mogelijk ware, [illegible] Franschen zoo ondankbaar te zien, dat zij mannen buiten werpen als onzen kameraad, Pater Bourjade, die aviateur geworden, acht en twintig overwinningen in 9 maanden behaalde; of de Dominicaner Pater Raymond, van wie het voldoende is, een enkele zijner eervolle vermeldingen te citeeren:

„Zijn regiment met omsingeling bedreigd zijnde, heeft hij zich met tien vrijwilligers op den vijand geworpen en gedurende zestien uur stand gehouden. Alleen overgebleven, aan alle zijden omringd door vijanden, antwoordde hij den Duitschen officier, die hem toeriep: „Geef u over": Nooit! Zwaar gewond achtergebleven, heeft hij toen nog de energie gehad in den nacht naar onze linies te kruipen, een der zwaar gewonde soldaten met zich voerend".